

ADLI ANTROPOLOJİ

Türkiye'de iskelet biyolojisi araştırmaları çok uzun bir geçmişe sahip olmakla birlikte son zamanlarda, adli antropoloji için uygun teknolojik gereksinimler günümüz insanların çalışmalarına yön vermektedir. Yaş ve boy tahmini ile cinsiyet tahmini için özel toplum standartlarının belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca sözü edilen belirleme yöntemlerinin geliştirilmesi de gerekmektedir. Adli antropoloji temellerini fizik antropolojiden almaktadır.

Türkiye’de Ş.Aziz Kansu ve M. Süleyman Şenyürek gibi fizik antropoloji alanındaki değerli öncüler, Anadolu’nun tarihi ve tarihöncesi sakinlerinin üzerinde iskelet biyolojisi alanında çalışmalarını yoğunlaştırmışlardır. Günümüzde araştırma programları modern Türk insanından toplanan verileri kullanacak şekilde Ankara ve İstanbul Adli Tıp Kurumu ile Ankara’daki Fizik antropoloji bölümü altında sürdürülmektedir. “Türk toplumu için yaş ve cinsiyet belirleme standartlarının geliştirilmesi” gibi örneklerini görebileceğimiz, adli antropoloji alanındaki birçok proje şu an yürütülmektedir. Buna ek olarak çeşitli yüksek lisans ve doktora öğrencileri bu alanda araştırma konuları seçmektedir.

1972 yılında A.B.D.'de Amerika Adli Bilimler Akademisinin altında fizik antropoloji bölümünün kurulmasıyla adli antropoloji terimi gündeme gelmiştir. 1973 yılında uygulayıcılar için profesyonel standartları belirlemek amacıyla antropoloji sertifikası çıkarılmıştır. Sertifika profesyonellerin incelemelerinde kullanılmak üzere, özellikle mahkemelerdeki uzman tanıklık ve tıbbi yargılamalarda onların etkinliğini artırmak amacıyla sunulmaktadır. Son zamanlardaki adli uzmanlaşmaya rağmen fizik antropologların Adli Tıptaki rolü önemlidir. 1970'lerden önce yaş, cinsiyet, ırk, patoloji ve etnik kökenin belirlenmesinin standartlarını oluşturacak şekilde insan osteolojisi ve iskelet biyolojisi çalışmalarının doğal bir uzantısı olarak gelişmiştir.

Bu disiplin geliştikçe ve şekil almaya başladıkça, bu alana özel amaçlı birçok ilave materyal eklenmiştir. Bunların hepsi 1962 yılında Krogman tarafından sunulan “The human skeleton in Forensic medicine” de yayınlanmış, bu yayın 1986 yılında Krogman ve Işcan’ın yardımlarıyla güncelleştirilmiş ve bu alanda Amerikadaki deneyimlerden szedilmiştir. Avrupada da bu alanda çalışmalar yapılmıştır. Fazekas ve Kosa’nın “cenin kemik bilimi (fetal osteology)” üzerine yazdıkları kitap bu alanda temel oluşturmaktadır. Hunger ve Leopold’un “Identification” adlı eseri adli antropoloji için Avrupanın yaklaşımlarını gösteren mükemmel bir örnektir. Bu kitaba kısa bir göz atış bile, adli antopolojik araştırmaların zenginliğini ve çeşitliliğini göstermektedir.

- İlk baskısı Martin ve Saller tarafından gerçekleştirilen ve içeriği oldukça değiştirilerek Krogman tarafından sunulan “Anthropologie” yayınındaki birçok bölüm adli konularda doğal olarak zayıf kalmaktadır. Avrupalı bilimadamları yüz yeniden yapılandırılması (facial reconstruction) ve kafatası fotoğraflarının incelenmesi konularında önemli katkılarda bulunmuşlardır. Gerassimov’un Lebedinskaya ile birlikte bu konuda teşvik edici çalışmalar yapmışlar ve Avusturya’da Kritscher Szilvassy çalışmalarında yüz yeniden yapılanması konusuna ağırlık vermişlerdir. İtalya’da Posce Delgino ve yardımcıları oldukça teknik diğer bir yaklaşım ortaya koymuşlardır. Son zamanlardaki buluşların bazıları Asya’dan özellikle Japonya ve Çin’den çıkmıştır. Bu alanda son zamanlardaki bütün çalışmalar “Forensic analysis of the skull (kafatasının adli analizi)” adlı bir kitapta İşcan ve Helmer tarafından yayınlanmıştır.

Türkiye’de adli antropolojinin gelişimi 2 ayrı yol izlemiştir.

- Amerika Birleşik Devletleri’ndeki gibi klasik fiziksel antropoloji
- Adli Tıp

Birinci yol, kökünü demografik tekniklerden alır ve iskeletten başlayan uzun, bilimsel bir süreçtir. M.S. Şenyürek ve Ş.A. Kansu gibi birçok bilimadamı farklı ülkelerden, kemik bilimi metodolojileri getirmişlerdir.

Yetişkinlerde cinsiyet tahmini için Ülkemiz araştırmacıları daha çok leğen kemiği ve kafatası morfolojisine güvenirler. Boy uzunluğunun saptanması için Pearson ve Trotter tarafından ortaya konulan, kafkas toplulukları için regresyon formülleri kullanılmıştır.

Profesör A. Sedat Çöloğlu'nun 1988 yılında adli antropoloji alanında, adli tıp çalışmalarını başlatması önemlidir. İskelet kalıntıları üzerine çalışmalar yapmak için kurslar planlamış ve master ve doktora programlarına da bunları almıştır. Onun önderliğinde diğer araştırmacılar iskelet kalıntılarının adli çalışmalar ve demografik bilgiler üzerindeki çalışmalar da önemini ortaya koyan bildiriler yayınlamışlardır. İşcan ve Çöloğlu tarafından yayınlanan kitap, Türkiye'de adli antropolojinin durumunu ortaya koymaktadır.